

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **KAMNÁŘSTVÍ MOLČAN, s. r. o.**, se sídlem Záhlinice 111, zastoupen JUDr. Vlastiborem Vejvodou, advokátem, se sídlem Praha 4, Na Hřebenech II/1062, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Brně**, se sídlem Brno, nám. Svobody 4, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 31 Ca 119/2004 - 22 ze dne 27. 4. 2005, o návrhu žalobce na vyloučení soudkyň Nejvyššího správního soudu JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Lenky Kaniové z projednávání a rozhodnutí věci sp. zn. 1 Afs 106/2005,

takto:

Soudkyně Nejvyššího správního soudu JUDr. Marie Žišková a JUDr. Lenka Kaniová **n e j s o u v y l o u č e n y** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 1 Afs 106/2005.

Odůvodnění:

Žalovaný napadá kasační stížností rozsudek Krajského soudu v Brně shora označený, kterým bylo ve výroku I. zrušeno rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 8. 2001, č. j. 110-2575/2001-0106, a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení; ve výroku II. bylo zrušeno rozhodnutí Finančního úřadu v Kroměříži ze dne 11. 12. 2000, č. j. 106020/00/320911/2580, a výrokem III. byla žalovanému uložena povinnost nahradit žalobci náklady řízení ve výši 4500 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku na účet JUDr. Vlastibora Vejvody, advokáta se sídlem v Praze 4, Na Hřebenech II/1062.

Žalobce podáním ze dne 30. 3. 2006, došlým Nejvyššímu správnímu soudu dne 3. 4. 2006, označeným jako vyjádření (pozn. soudu již druhé v pořadí k dané kasační stížnosti), založeným na č. l. 55 a násl. spisu, mimo jiné uvedl, že podává v zákonné lhůtě a ve smyslu přípisu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2006 návrh na vyloučení soudkyň JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Lenky Kaniové ve smyslu § 8 s. ř. s., a to z důvodu, že se podílely na rozhodování v předchozím soudním jednání v této věci vedené pod č. j. 1 Afs 81/2004 - 81 zdejšího soudu.

Soudkyně JUDr. Lenka Kaniová a JUDr. Marie Žišková se k podané námitce podjatosti vyjádřily tak, že okolnosti uvedené žalobcem nejsou samy o sobě důvodem pro jejich vyloučení z projednávání a rozhodnutí ve věci sp. zn. 1 Afs 106/2005. Při rozhodování věci sp. zn. 1 Afs 81/2004 se nejednalo o „předchozí soudní řízení“ ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s., s poukazem na č. 545/2005 Sb. NSS. Rovněž dodaly, že jim

nejsou známy ani žádné jiné skutečnosti odůvodňující jejich vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci.

Nejvyšší správní soud posoudil vznesené námitky podjatosti a dospěl k závěru, že nejsou důvodné.

Předseda Nejvyššího správního soudu, jemuž byl návrh předložen, podle § 8 odst. 3 s. ř. s. věc v souladu s rozvrhem práce předložil jinému senátu Nejvyššího správního soudu, aby o vyloučení rozhodl.

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Ústřední otázkou, kterou soud vyřešil v citovaném č. 545/2005 Sb. NSS (sp. zn. Nao 56/2004 - 54), je interpretace pojmu „předchozí soudní řízení“, a to v souvislostech specifík správního soudnictví obecně, tam s přihlédnutím k přechodnému období po konstituování Nejvyššího správního soudu a zániku věcné příslušnosti vrchních soudů ve správním soudnictví zvláště.

Smysl právní úpravy obsažené v § 8 odst. 1 větě druhé s. ř. s. (vyloučení soudce z důvodu jeho podílu na předchozím soudním řízení) spočívá ve vyjádření principu instanční oddělenosti řízení před jednotlivými funkčně příslušnými soudy jako záruky vnitřní nezávislosti soudní soustavy, a tím i práva každého na spravedlivý proces. S ohledem na specifika správního soudnictví je nutno pojem „předchozí soudní řízení“ interpretovat tak, že tutéž věc nemůže u krajského soudu a poté u Nejvyššího správního soudu projednávat a rozhodovat stejný soudce. Totožnost věci pak bude dána totožností účastníků a předmětu řízení (předmětem řízení zde je přezkoumání určitého správního rozhodnutí). V judikatuře Nejvyššího soudu zabývající se institutem vyloučení soudců (např. sp. zn. 26 Cdo 74/99) i v dosavadní judikatuře Nejvyššího správního soudu (např. sp. zn. Nao 13/2004) je patrný konzistentní přístup v tom směru, že soudce má čerpat poznatky potřebné pro projednávání a rozhodování věci z těch pramenů a tím způsobem, jež jsou vlastní té fázi řízení, k níž je podle pravidel funkční příslušnosti povolán. Z toho v posuzované věci plyne, že překážkou pro projednání a rozhodnutí věci není jakékoliv poznání o dané věci. Soudce může nabývat poznatky k projednávaným věcem rozličnými způsoby. Ve správním soudnictví bylo dokonce v minulosti pravidlem, že v případě žaloby podané proti „novému“ rozhodnutí správního orgánu (v důsledku kasatorního soudního výroku) rozhodoval tentýž senát, který nepochybně poznatky o věci již měl. Překážkou, která je důvodem podjatosti soudce z důvodu podílu na předchozím soudním řízení tak může být pouze skutečnost, že soudce nemůže na jiném stupni soudní hierarchie rozhodovat (přezkoumávat rozhodnutí) o totožné věci, na které se podílel na odlišném stupni.

O takovou situaci se však v posuzované věci nejedná. Předmětem řízení o kasační stížnosti je rozhodnutí Krajského soudu v Brně; tento soud byl příslušný rozhodnout o žalobě, která brojila proti rozhodnutím správních orgánů, jenž byl vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 1 Afs 81/2004 - 81. Bude-li tedy 1. senát Nejvyššího správního soudu rozhodovat o kasační stížnosti proti rozhodnutí

krajského soudu, nebude užívat k projednání a rozhodnutí věci žádné poznatky, jež by mohly vzbudit pochybnosti o vnitřní nezávislosti soudních instancí, neboť jeho členové se řízení před krajským soudem neúčastnili a jejich postavení je z hlediska závaznosti právního názoru vysloveného v rozhodnutí sp. zn. 1 Afs 81/2004 - 81 obdobné, jaké by mohlo být v řízení o kasační stížnosti za situace, kdy by - při splnění určitých podmínek - mohl rozhodovat tentýž senát Nejvyššího správního soudu opakovaně. To je důsledek specifik správního soudnictví, v němž nelze vyloučit podání žaloby i proti „novému“ rozhodnutí správního orgánu.

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen vskutku výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezájatě a spravedlivě. Podjatost sama zasahuje vždy do principu nezávislosti soudce, neboť nestrannost tento princip předpokládá. Samotný pojem soudce totiž s sebou nese atribut nezájatosti a nestrannosti a bez toho, že by se nepředpokládala, nebylo by důvodu ani konstituování soudní moci jako pilíře demokratické společnosti.

Ze shora uvedených důvodů bylo rozhodnuto tak, že soudkyně Nejvyššího správního soudu JUDr. Lenka Kaniová a JUDr. Marie Žišková z projednávání a rozhodnutí právní věci sp. zn. 1 Afs 106/2005 vyloučeny nejsou.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 a contr.).

V Brně dne 18. května 2006

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu